

Ko uzzinām par kaimiņvalstīm, pētot uzziņu literatūru?

1. uzdevums.

Analizē savu attieksmi pret kaimiņiem!

1.1. Izmantojot jautājumus, aizpildi tukšos laukus!

Kas ir tavi kaimiņi?	Ar ko nodarbojas tavi kaimiņi?		
Kādas tev ir attiecības ar kaimiņiem?	Kā tavi kaimiņi pavada brīvo laiku?		

1.2. Atbildi uz jautājumiem!:

- Kuru lauku bija visvieglāk aizpildīt? Kāpēc?
- Kuru lauku nevarēji aizpildīt? Kāpēc?
- Vai piekrīti, ka vārdam “kaimiņš” ir pozitīva nokrāsa? Pamato!
- Kādēļ svarīgi zināt, kas ir tavi kaimiņi?
- Vai kaimiņi var būt arī valstis? Pamato!
- Diskutē par to, kā zināšanas par kaimiņiem var radīt drošības sajūtu!
- Kāpēc nepieciešams ar kaimiņiem uzturēt labas attiecības?
- uzdevums.
- Kas vēsturiski kopīgs kaimiņvalstīm?

2.1. Iepazīsties ar reģiona vēstures pārskatu!

2.2. Atbildi uz jautājumiem!

- Kas vieno divas vai vairākas kaimiņvalstis?
- Ar kuru kaimiņvalstu iedzīvotājiem mums bijusi senākā saistība? Kāda?
- Ar kuriem kaimiņiem visilgāk esam bijuši vienā valstī?
- Kā, tavuprāt, senākie un jaunākie vēstures notikumi ietekmē mūsu attiecības ar kaimiņvalstīm?

2.3. Salīdzini savas atbildes ar klasesbiedru atbildēm.

Lietuva, Latvija, Igaunija, Krievija un Baltkrievija ir kaimiņvalstis. Pirms vairāk nekā 1000 gadiem tagadējo valstu Lietuvas, Latvijas un Baltkrievijas teritorijā dzīvoja baltu ciltis: latgaļi, kurši, zemgaļi (žemaiši), jātvingi un citas. Rīgas līča piekrastē un Igaunijas teritorijā dzīvoja somugru grupai piederošie lībieši, sāmi, somi, bet viņiem radniecīgie karēļi bija apmetušies Krievijas ziemeļu daļā. Pārējā Krievijas teritorijā saimniekoja austrumslāvu ciltis, to skaitā latgaļu kaimiņi kriviči.

Ap 1000. gadu visās apkārtnes zemēs sāka iepazīt kristietību. Lai ieviestu katoļu baznīcas idejas, krusta karotāji uzbruka tolaik izveidotajām zemēm (valstiskiem veidojumiem). Lietuviešiem izdevās izveidot Lietuvas valsti (iekļaujot daļu Baltkrievijas teritorijas), bet Latvijas un Igaunijas zemes iekaroja Vācu ordeņa bruņinieki, izveidojot vienotu pārvaldi – Livonijas valstu savienību. Sākot ar 16. gadsimtu, to savā starpā sadalīja Zviedrija un apvienotā Polijas–Lietuvas valsts, bet 18. gadsimtā visas igauņu, latviešu, lietuviešu un baltkrievu zemes nonāca Krievijas impērijas varā. Latvijas teritorijā izveidoja pārvaldes daļas: Kurzemes guberņu (tajā ietilpa tagadējā Kurzeme, Zemgale un daļa mūsdienu Lietuvas Šventājas apgabala pie Baltijas jūras), Vidzemes guberņu (Vidzeme un Dienvidigaunijas zemes) un Vitebskas guberņu (Latgale un daļa baltkrievu zemju).

1. pasaules kara beigās Krievijas impērija beidza pastāvēt, bet Igauniju, Lietuvu, Latviju un Baltkrieviju proklamēja par neatkarīgām valstīm. Baltkrieviju 1919. gada sākumā politiski pakļāva Krievijas diktatūra (vēlāk daļu iekaroja Polija), 1922. gadā kopā ar Krieviju tā iekļāvās PSRS (Padomju Sociālistisko Republiku Savienībā). No 1920. līdz 1940. gadam Latvijai bija neliela kopīga robeža arī ar Poliju.

1940. gada jūnijā PSRS karaspēks iebruka Latvijā, Lietuvā un Igaunijā, pievienojot tās PSRS.

1941. gada vasarā Latvijā, Lietuvā un Igaunijā, kā arī lielākajā daļā Baltkrievijas iebruka nacistiskās Vācijas karaspēks, izveidojot vienotu pārvaldi ar apzīmējumu Ostlande (Austrumzeme). Pēc kara beigām visas šīs zemes atkal nonāca PSRS pakļautībā, līdz tās sabrukšanai 1991. gadā. Mūsdienās visas ir EDSO (Eiropas Drošības un sadarbības organizācija, kas rūpējas par cilvēktiesību ievērošanu) dalībvalstis. Latvija, Lietuva un Igaunija kopš 2004. gada ir Eiropas Savienības un militārās drošības savienības NATO dalībvalstis, bet Baltkrievija, Krievija un Ukraina 1991. gadā parakstīja NVS (Neatkarīgo Valstu Sadraudzības) līgumu.

3. uzdevums.

Kas ir valsts robeža?

3.1. Aplūko katras kaimiņvalsts kontūru!

3.2. Iztēlojies, ko tās atgādina (priekšmetu, dzīvnieku, augu u.c.), un papildini zīmējumu!

3.3. Pēc kartes nosaki, kurai kaimiņvalstij atbilst katra kontūra!

3.4. Uzraksti, vai tēli, ko esi uzzīmējis, atbilst taviem priekšstatam par katru no šīm valstīm.
Kādi tēli būtu atbilstošāki?

3.5. Izsaki viedokli par to, kā vēsturiski veidojušās valstu robežas! Kā jāsargā valsts robeža?
Kāpēc?

4. uzdevums.

Kā atšķiras kaimiņvalstu valsts vara?

4.1. Izpēti interaktīvo “*Freedom in the World*” karti! Izmanto uzziņu literatūru!

4.2. Atrodi, kāds brīvības indekss ir katrā no kaimiņvalstīm!

4.3. Noskaidro, ko nozīmē šis rādītājs!

4.4. Noskaidro katras kaimiņvalsts pārvaldes sistēmu!

4.5. Izdari secinājumus par valsts politiskās brīvības rādītāju atšķirību cēloņiem!

4.6. Atbildi uz jautājumiem!

- Cik svarīgi atļaut politisku viedokļu brīvu izteikšanu?
- Kā vārda brīvības ierobežošana var ietekmēt starpvalstu attiecības?

5. uzdevums.

Kā atšķiras kaimiņvalstu simboli?

5.1. Aplūko 1. tabulu par valstu nozīmīgākajiem svētkiem!

5.2. Izmantojot dažādus informācijas avotus, aizpildi tukšās ailes!

5.3. Nosaki, kurām valstīm notikumi, kam par godu svin svētkus, ir līdzīgi!

5.4. Raksturo katras valsts vērtības saistībā ar valsts nozīmīgākajiem svētkiem!

5.5. Iejūties kādas kaimiņvalsts patriota lomā un uzraksti pamatojumu, kāpēc tieši šis vēsturiskais notikums ir tik svarīgs, lai tam par godu svinētu valsts nozīmīgākos svētkus!

1. tabula. Valstu nozīmīgākie svētki

Valsts	Datums (notikuma gads)	Kam par godu svin?	Kā notiek svinības?
Igaunija	1918. gada 24. februāris		
Lietuva	1918. gada 16. februāris		
Latvija	1918. gada 18. novembris		
Krievija	1990. gada 12. jūnijs		
Baltkrievija	3. jūlijs (kopš 1996. gada)	Pieminot Baltkrievijas atbrīvošanu no nacistu okupācijas 1944. gadā	

5.6. Aplūko 2. tabulu ar valstu oficiālajiem un neoficiālajiem simboliem!

5.7. Atbildi uz jautājumiem!

- Kurām valstīm ir līdzīgas karogu krāsas?
- Kāpēc dažām valstīm simboli ir vienādi?

5.8. Izdomā un pamato citus simbolus (koks, dzīvnieks, minerāls u.c.)!

2. tabula. Valstu simboli

	Karogs	Putns	Zieds
Baltkrievija			 <i>Piezīme. Arī linu zieds</i>
Krievija		 <i>Nav oficiāls simbols, bet ir attēlots ģerbonī.</i>	 <i>Kumelītes</i>
Igaunija		 <i>Bezdelīga</i>	
Lietuva			 <i>Smaržīgā rūta</i>
Latvija	 <i>Piezīme. Latvijas karogs ir nedaudz garāks kā vairums citu valstu karogu.</i>	 <i>Baltā cielava</i>	 <i>Pīpene (margrietīņa)</i>

Avoti:

https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_national_birds

https://en.wikipedia.org/wiki/Floral_emblem

6. uzdevums.

Kas saista un atšķir kaimiņvalstu kultūras?

6.1. Aplūko 3. tabulu ar frāzēm kaimiņtautu valodās!

6.2. Izmantojot uzziņu literatūru, papildini tabulu ar Ziemassvētku apsveikumiem citās valodās!

6.3. Izvēlies citus nozīmīgus izteicienus! Izmantojot interneta tulkošanas iespējas, pārtulko tos kaimiņtautu valodās!

6.4. Atbildi uz jautājumiem!

- Ar kurām kaimiņtautu valodām mūsu valodai visvairāk līdzīgā?
- Kurā valodā vārdi visvairāk atšķiras no latviešu valodas vārdiem?
- Kurām kaimiņtautu valodām savstarpēji vairāk līdzību?

3. tabula. Nozīmīgas frāzes

Latviešu valoda	Igauņu valoda	Lietuviešu valoda	Baltkrievu valoda	Krievu valoda
Es tevi mīlu.	Ma armastan sind.	Aš tave myliu.	Я люблю цябе.	Я тебя люблю.
Tu esi mans draugs.	Sa oled mu sōber.	Tu esi mano draugas.	Ты мой сябар.	Ты мой друг.
Priecīgus Ziemassvētkus!				

6.5. Izpēti 4. tabulu!

6.6. Nosaki, par kādu tēmu tā izveidota!

6.7. Uzraksti tabulas nosaukumu, kā arī virsrakstus katrai tabulas kolonnai!

6.8. Atbildi uz jautājumiem!

- Kuru tautību nosaukumi ir līdzīgi visās valodās?
- Kuras tautības kaimiņvalstīs dēvē atšķirīgi?
- Kādus pārpratumus varētu radīt dažādi nosaukumi vienai tautībai?

4. tabula

Litua (vietas nosaukums), leičiai	lietuviai	lietuvieši, leiši,	літoўцы, лeтyвiцы	литoвцы	leedulased
Ugandi, ungauņi (zeme, tauta blakus latgaļu zemēm). Aesti (aisti) (no ģermāņu val.) – austrumos dzīvojošie	estai	igauņi	эстонцы	эстoнцы	eestlased
Latgaļi	latviai	latvieši	лaтышы	лaтыши	lātlased
Rossi, russi (no zviedru vikingu sirotājiem), kriviči – slāvu cilts grupa, kas dzīvoja kaimiņos latgaļiem	rusai	krievi	рyскiя, рaсeйцы	русские	venelased
Baltkrievi (16. gs. ieviests apzīmējums Polijas-Lietuvas valsts austrumslāvu izcelsmes iedzīvotājiem)	baltarusiai	baltkrievi	бeлaрyсы	бeлoрyсы	valgevenelased

7. uzdevums.

Kādas ir kaimiņvalstu saimnieciskās attiecības?

7.1. Izmanto Latvijas centrālā statistikas biroja mājaslapas informāciju (infografikas) par pēdējo pieejamo periodu un noskaidro!

- Kādas preces (preču grupas) un kādā apjomā Latvijā ievestas no katras kaimiņvalsts?
- Kādas preces (preču grupas) un kādā daudzumā no Latvijas izvestas uz katru kaimiņvalsti?

7.2. Izdari secinājumus!

- Kas notiktu, ja atsevišķu preču imports un eksports mazinātos?
- Kāpēc būtu svarīgi turpināt un attīstīt sadarbību?
- Kādās jomās, tavuprāt, varētu veicināt lielāku preču importu un eksportu?

8. uzdevums.

Grupās sagatavojiet plānu draugu ekskursijai kaimiņvalstī!

- 8.1. Izpētiet satiksmes iespējas, pielāgojot maršrutam un draugu vēlmēm (ar auto, maršruta autobusu, lidmašīnu, vilcienu u.c.)!
- 8.2. Latvijas Ārlietu ministrijas mājaslapā atrodiat informāciju par konkrētā brīža aktualitātēm un ceļošanas prasībām uz jūsu izvēlēto kaimiņvalsti!
- 8.3. Latvijas Bankas mājaslapā noskaidrojiet valsts maksāšanas līdzekli un valūtas kursu! Mēģiniet aprēķināt, cik eiro būs nepieciešami!
- 8.4. Izmantojot interneta resursu iespējas, iezīmējiet ceļojuma maršrutu kartē!
- 8.5. Izmantojot interneta tulkošanas iespējas, sagatavojiet vārdnīcu ar svarīgākajām frāzēm valsts valodā (“Labdien!” “Paldies!” “Cik maksā?” “Atvainojiet!” “Kur atrodas viesnīca?” un citas). Parūpējieties par to, lai būtu norādīta vārdu izruna!
- 8.6. Noskaidrojiet, ar kādām kulinārijas tradīcijām valsts slavena! Piedāvājiet ceļabiedriem kāda nacionālā ēdiena nobaudīšanu, vēstiet par tā sastāvdaļām!
- 8.7. Sagatavojiet pamatinformāciju par valsti (iedzīvotāju skaits, lielākās pilsētas, sporta sasniegumi, valsts vadītāja vārds, svētki, simboli u.c.)!
- 8.8. Izvēlieties vismaz vienu apskates objektu no šādām kategorijām:
 - 1) folkloras pasākums un/vai muzejs;
 - 2) dabas objekts;
 - 3) celtnē.
- 8.9. Izmantojot ilustratīvos materiālus, prezentējiet sagatavoto ekskursijas plānu 5–7 minūtēs!
- 8.10. Uzklusiet citu grupu prezentācijas!
- 8.11. Diskutējiet!
 - Kuras valsts ekskursijas plānu sagatavot bija grūtāk? Kāpēc?
 - Kuri apskates objekti vai pasākumi ieinteresēja?
 - Par kuru valstu kultūru vēlētos atrast papildu informāciju?
 - Ko mēs varam iegūt ceļojot un iepazīstot mūsu kaimiņvalstu kultūru?